

NDIDA ITIE

Philemon 1:1-25

QYQHỌ UKPEP N̄KPỌ 354

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Enyuñ efon ido ye kiet eken, enyuñ enyene esit mbom, enyuñ efen kiet eken, kpa nte Abasi okonyuñ efende mbufo ke Christ” (N̄wed Mbon Ephesus 4:32).

I. Edifiak Nnyoñ Onesimus

1. N̄wed emi Paul ekewetde ọnọ Philemon okoto edikabare esit Onesimus, ntut-utoñ eyen-ufọk Philemon, Philemon 1-12.
2. Paul okoyom ndimum Onesimus nnim edi okut ete ke enen Philemon ndida enye nnyene, man anam utom ọnọ enye, Philemon 13, 14
3. Paul ama ọnọ Philemon item ete, okposuk edi nte Onesimus ama ọkọkpọñ enye nte eyen-ufọk ke ekpri ini, yak afiak etiene enye nte eyen-eka ke Ọbọñ, ndien edi ke nsinsi, Philemon 15, 16; Titus 2:9, 10; N̄wed Mbon Ephesus 6:5-9
4. Ema edoḣọ Philemon ada Onesimus nte enye akpadade Paul, Philemon 17; Matthew 10:40-42; 12:48-50; 25:40
5. Paul ekebeñe Philemon ete abat ison emi Onesimus akakamade enye ọnọ imọ, do ke owut akamba ukpep-n̄kpọ ke Iko-Abasi nte Christ okonyimede ndibiom mme ufen idiok-n̄kpọ nnyin ke Idem Esie, onyuñ ekpe Abasi ubok ndifen nnọ nnyin ke ntak Esie, Philemon 18, 19; Isaiah 53:5, 12; N̄wed Mbon Rome 3:24; 4:25; 5:1-21; 2 N̄wed Corinth 5:18, 19; N̄wed Mbon Ephesus 2:13; N̄wed Mbon Colossae 1:14; 1 John 4:10
6. Paul ama enyene idorenyin ete ke Philemon eyeda Onesimus nte ọfonde, Philemon 19-25

SE EKPEPDE EBAÑA

Edikabaresit Onesimus

Ekeme ndida n̄wed emi Paul ekewetde ọnọ Philemon n̄kodomu ye mbuk idiok Udọ ke emi etop esie ọnọde ọyọḣọ mbuk Iko Abasi. Eritua-mkpọfiok, erinyaña-ukpọñ, edineñere ukwañ-usuñ, eriwa Idem Christ ke itie nnyin ke ntak idiok-n̄kpọ mme owo, erifen ke mme idiok-n̄kpọ eke Abasi, ekut kpukpru mme n̄kpọ emi ke mbuk ofin emi.

Ata akpan n̄kpọ ke n̄wed emi enode Philemon edi ke abaña ofin emi ekekerede Onesimus. Enyiñ esie ọworo “udori,” edi enye okowut idem esie nte ata ntak-urua ọnọ ete-ufok esie, Philemon. Enye ama abiat ediwak ibet ndien ke akpatre efehe ọkpọñ iso ete-ufok ye uñwam emi ọkpọnọde enye. Ke Rome, Onesimus ama edisobo ye Paul, owo Mbet. Enim ke akpaniko ete ke ema emum Onesimus ke Rome nte ofin emi ọkọworoḣde efehe, esin ke otu mbon-ekon Rome man anam utom do, ndien utom esie ekedi ndiñwam ke ndikpeme Paul. Ntre oto ke ukpeme Abasi, Onesimus, ke ini efehede ọkpọñ ufok ye uñwam ete-ufok esie, owo Abasi, okut idem esie nte odude ye Paul.

Ke ini Onesimus eketiede nte enye emi mikekemeke ndikop uyo nnọ Philemon, ete-ufok esie, Paul ikenyeneke ndik ibaña akani uwem esie. Paul ama ekeme nditi mbaña ini edem, edu-uwem ye esit esie ke abaña Christ. Okposuk edi nte Paul mikedighe anam idiok ke usuñ nte Onesimus ekedide, Paul ama enyene mme ndudue emi okokponde ke abaña Iko Abasi tutu enye etiñ abaña idem-esie nte etubom mme anam-idiok. Paul ama etiñ ete: “Edi eketua mi mbom ke ntak emi, man Jesus Christ akpada mi, nte akan idiok owo, ayarare ofuri anyan ime Esie, onyuñ onim ete, nda ke ibuot mmọ emi editienede ebuot idem ye Enye ekosim uwem nsi-nsi” (1 N̄wed Timothy 1:16).

Onesimus, ke ema ekeyak enye esin ke utọ nduk emi enye ekenyenede ye Paul, ama ọsọp akabare esit ke eti ukpep-n̄kpọ Iko Abasi onyuñ amana oduk ke Obio-ubon Abasi.

Obufa Owo Ke Christ Jesus

Jeremiah, anditiñ ntiñ-nnim ikọ ama obup mbume emi ini kiet ete: “Nte eyen Ethiopia ekeme ndikpuḣore ikpohidem esie? Nte ekpe ekeme ndikpuḣore ntoi esie? Ndien mbufo n̄ko emi emehede ndinam idiok eyekeme ndinam eti” (Jeremiah 13:23). Ke akpaniko, emi ekedi afanikoñ Onesimus, onyuñ edi ukem-ukem ye kpukpru ukpọñ eke mikabakede inyuñ itoñọ ntak imana. Onesimus

ikekemeke ndikpuhore mme ido esie ke abaña idiok-ñkpọ, nnyin inyuñ ifiokke mme enye ama enyenyene udọñ ndikpuhore ke mmọ. Nte ededi, Abasi ke mbom Esie akada enye osok owo kiet emi ekekemedede ndidemere obukpo esit esie, onyuñ onọ enye udọñ ke ukem ini oro ndikpuhore. Ke ini edemerede udọñ ke esit owo, Abasi eyenọ odudu man enyene uwem onyuñ enen, utu ke ndikpa nnyuñ nnyene nsinsi ubiom-ikpe. Iko Abasi ọdọhọ ete: “Edi kpukpru owo eke edarade Enye, Enye onọ mmọ unen ndikabare ndi nditọ Abasi, kpa mmọ emi ebuotde idem ke enyiñ Esie; emi mimanake oto ke iyip, mme ke erinyime obukidem, mme ke erinyime owo, edi emana oto Abasi” (John 1:12, 13).

Ema ekut nti ido emi Onesimus mikenyleneke ke akpa, ke ini emi enye akabarede esit. Ke ini edem enye ekedi se owo mikenimke ke akpanikọ, anana akpanikọ ke mme utom esie, inọ ye mfum-mfum oto ke mme idiok-ñkpọ esie. Ke ama ekenyene edikabare-esit enye akabare ọfon: enyene mbuotidem, anam akpanikọ, edi eti anam utom nno Christ, ye ata ñworo-nda owo Abasi. Ini oro Paul ekedi owo-ñkpokobi ke idak ukara Rome ndien inyeneke ifet idem-esie. Onesimus ama ọfon ye Paul tutu okososon Paul idem ndidianare ye enye ke ini enye okoyomde ndinyon ntiene akani ete-ufok esie.

Edineñere Ukwañ Usuñ

“Abasi eyenyuñ oyom se ima ibe ika” (Ecclesiates 3:15). Ibighike okop udọñ edinam esie. Abasi esidahado onọ mme owo ke mme idiok-ñkpọ mmọ edi Enye isinyimeke mmọ eka iso ke uwem ke miyarakede mme idiok-ñkpọ mmọ emi ema ekebe, ndinyuñ nneñere se ikakwañade edieke usuñ odude. Edinyime ndineñere idiok uwem emi ama ekebe edi idiñọ ata edikabare-esit. Ibet okoyom ete eneñere mme idiok edinam emi ema ekebe, ekpe ebuot emi ekebuotde, enyuñ etonọ ntak edian mbak ition ke se ekebuotde. (Se Leviticus 6:2-5).

Ke ini Zacchaeus, obọ-utomo emi mikanamke akpanikọ akakabarede esit, ke ndo-ndo oro enye ama onwono onọ Jesus ete ke iyeneñere mme ukwañ usuñ. Enye okodohọ ete: “Obon, ke nono mme ubuene ubak inyene mi, onyuñ edieke ñkobode owo ñkpọ ke ñkanubok, nsosio usiene utim ikanañ” (Luke 19:8).

Mfon Abasi emi otode ke Iko Abasi, onọ kpukpru owo ntot ndida ifet emi ntua mkpofik man efen ke mme idiok-ñkpọ mmọ oto ke mkpa ye eriset Christ. Iko Abasi onọ item ete: “Idiok-ñkpọ ndusuk owo eyarare, ebem iso eworo ubiere-ikpe; edi idiok-ñkpọ ke etiene ndusuk owo ke edem” (1 Nwed Timothy 5:24). Edi uduak Abasi ete oto ke odudu emi odude ke Iyip Jesus Christ, mme idiok-ñkpọ kpukpru owo ebem iso eyarade. Oro edi, enyene ndinyime nnyuñ nyarare nno Abasi, efen onọ mmọ. Edieke mme Mfon Abasi emi otode ke Iko Abasi, onọ kpukpru owo ntot ndida ifet emi ntua mkpofik man efen ke mme idiok-ñkpọ mmọ oto ke mkpa ye eriset Christ. Iko Abasi onọ item ete: “Idiok-ñkpọ ndusuk owo eyarare, ebem iso eworo ubiere-ikpe; edi idiok-ñkpọ ke etiene ndusuk owo ke edem” (1 Nwed Timothy 5:24). Edi uduak Abasi ete yak oto ke odudu emi odude ke Iyip Jesus Christ, mme idiok-ñkpọ kpukpru owo ebem iso eyarade. Oro edi, enyene ndinyime nnyuñ nyarade nno Abasi, efen onọ mmọ. Edieke mmọ etienede nnyin ke edem ke uwem ebode, ndien nnyin iyenyime mmọ ke iso Abasi ke itie ikpe; edi edidahado-nno ididuhe ini oro, me mbom emi edikpande nnen-nnen ubierikpe Abasi ndiduo mfuk mme ndiọ owo oro ekesinde Iyip Christ.

Abasi oyom nnyin ke ererimbot emi ineñere mme ndiọ edinam nnyin edieke idoride enyin ndisobo ye Enye ke emem ke uwem ebode. Nditre mme ndisin ndineñere mme usuñ nnyin ke usuñ odude eyebiñon nnyin ndiduk ke Obio-ubon Abasi onyuñ ada nnen-nnen ubierikpe edi. Ke ini owo obode erinyaña ukpon, udon ye erinyik emi otode Abasi, owo ndikeneñere ukwañ usuñ edemere. Onesimus ama owut idaha erinyaña esie ke ini enye okoyomde ndifiak nnyon ntiene akani ete-ufok esie man ekeneñere mme ndiọ uwem emi ema ekebe. Enye idifeheke aba ke ntak mme idiok-ñkpọ esie koro mmọ iduhe aba, ndien ema efre, inyuñ ibatke aba inọ enye.

Paul, okposuk enyenede udon ndisuk ñka iso ndu ye Onesimus ye unwam esie ke utom Obon, ama onọ enye onyon etiene Philemon ye akam. Nwed emi enye ewetde onọ esok Philemon edi ata ediye ye okposon mkpe-ubok emi enye ekpede Philemon nditono ntak mbọ ofin esie, Onesimus, emi ke ini kiet mikedoroke udori edi ke idaha emi eneñede enyene ata udori. Enye okokpon (ete-ufok) nte ofin, edi ke emi onyon nte eyen-ufok ye eyeneka ke Obon. Paul ama onọ ekikere ete, ndusuk Onesimus okokpon ke ekpri ini man Philemon enyene enye ke nsinsi. Ke idak ibet Akani Ediom, ekesiyak eyen-ufok onyon ke ama okonon unwam ke anyan ini. Edieke enye oyomde ndisuk ñka iso nti nnyuñ nnam ñkpọ nno ete-ufok esie, ete-ufok esie ekenyene nditibi enye uton. Editibi uton emi ekedi idiñon onọ kpukpru owo ndifiok ete ke eyen ufok oro ama onyime ke idem esie nditie nnyuñ nnam ñkpọ nno ete-ufok esie ke ofuri ini uwem esie. (Kot Exodus 21:1-6; Psalm 40:6). Onesimus ke akpanikọ ekemek ndifiak nnyon

ntiene akani ete-ufok esie man akpanam nkpo ono enye ke erinyime esit nte anam ono Obon. Ikedighe utom ifin, edi utom ima.

Ke Ibuot Mi

Nwed emi Paul okonode esok Philemon ebeñe enye ndibo Onesimus ke ima, ama okpon akan eke mbom ye eridahado nno. Ke esisit ye mbio-mbio usem Paul eneñere owut ediye-ediye akpan nkpo ke Iko Abasi Jesus Christ. Philemon ama akabare esit etiene ukpep-nkpo Christ oto ukworok-iko Paul, edi Paul ikebeñeke Philemon ndifen nno Onesimus nte ufan. Etop Paul akasaña ye odudu ndinyan ubok nwut nnyuñ nti Philemon mbaña Enye emi ekekpede kpukpru se Enye enyenede, man Philemon oboho ke mme idiok-nkpo esie, ndien ke enye ekpenyene ndidahado nno Onesimus nte Christ ekefende ono enye. (Se Matthew 18:23-35).

Mme iko Paul, “Edieke afo abatde mi ndien nte nsaña, da enye nte akpadade idem mi. Edieke enye ekeduede fi ke usuñ ekededi, onyuñ akamade fi ison, bat oro no mi,” ekebe ke odudu Edisana Spirit owut ke esisit iko se uwa usio-isop Jesus Christ oworode, emi ekekemedede ndifen mme idiok-nkpo kpukpru owo. Anam-idiok emi eyetde mme idiok-nkpo esie, ekeme ndifiak nnyon ufok Ete-ufok esie, onyuñ asaña ye unam emem emi otode Christ. Nte Jesus Christ idohoke Ete Esie, ke ibuot mme anam-idiok emi ebode edifen mme idiok-nkpo oto ke Iyip Christ, ite, **“Da enye nte akpadade idem mi”**? “Edieke afo abatde mi ndien ke nsaña, da enye nte akpadade idem mi. Edieke enye ekeduede fi ke usuñ ekededi, onyuñ akamade fi ison, bat oro no mi”. Oto ke odudu emi odude ke Iyip Jesus Christ, Abasi obo anam-idiok emi atuade mkpofioke nte Enye obode Eyen Esie, Jesus Christ! Ebat edinen ido Jesus Christ eno idiok owo, ndien Christ ekpe utip onyuñ osio isop ono mme ukwan-nkpo idiok owo.

Edieke enye “akamade fi ison”. Ewe idiok owo odu emi mikamake Abasi anana ibat ison emi enye mikemeke ndikpe? Anie owo minamke idiok-nkpo inyuñ itaba ubon Abasi? Edi Jesus ama etin ete, ke akpaniko, isehe ndudue emi eduode ukara Abasi ye enyiñ Abasi, ete Imo iyeno Idem-imok ke ibuot mmok ke iso Ete Imo ndikpe ubok mbaña mmok. Jesus Christ ekeme ndikpe ubok nno anam-idiok emi atuade mkpofioke oboho, koro Enye ama obiom ufen idiok-nkpo kpukpru owo ke Idemesie. “Enye onyuñ obiom mme idiok ido ediwak owo, eyenyuñ anam mkpe-ubok ono mme anam-idiok” (Isaiah 53:12). Enye ekedi Eyeneron Abasi, Eyeneron emi minyeneke ndo, ekewot toto ke eritono ererimbot; ndien oto ke ntak edinok edisana Uwa emi, Abasi odon edinen ido ono mmok emi enimde ke akpaniko ete ke odudu emi odude ke Iyip Christ emi ekeduokde ekeme ndinok erifen ke mme idiok-nkpo.

MME MBUME

1. Enyiñ Onesimus oworo didie?
2. Nso idi ntak emi Onesimus okokponde utom ete-ufok esie?
3. Tin nte Onesimus akasañade enyene edikabare-esit?
4. Nso idi ntak emi Onesimus okoyomde ndinyon ntiene akani ete-ufok esie?
5. Ke nso utok idaha ke Onesimus okonyon etiene Philemon?
6. Nso idi ntak emi Paul okodohode Philemon ada Onesimus nte akpadade imok?
7. Anie owo ke Jesus edidoho ye Ete Esie ete, “Da enye nte Idem Mi”?
8. Ebat didie mme idiok-nkpo mme owo eno Jesus Christ?
9. Odudu ke Iyip Jesus Christ oworo nso?
10. Nso idi ntak emi Abasi mididaha mme anam-idiok ino Idemesie ke mibohoke mmok ebe ke Iyip Jesus Christ?
11. Nso idi ntak emi edineñere ukwan usuñ edide akpan nkpo?